

QUI QUÆRIT, INVENIT*

*A Edith Parteger, àlies Ellis Peters,
en memòria i donatge.*

Tothom creu que el 1145 marca l'adéu definitiu de fra Cadfael –herborista i metge jubilat de l'abadia benedictina de Shrewsbury, al comtat de Shropshire–, com a detectiu aficionat i resolutor d'una vintena de crims de sang, al llarg de més de huit anys..., i no és cert. Al 1153, abans de retirar-se definitivament de la vida activa fora dels murs del

* Qui cerca, troba (Mt 7,8)

monestir, quan per fi tothom donava per acabada la guerra civil que al llarg de catorze anys havia assolat Anglaterra, l'abat Radulf li encomanà la missió de representar-lo en l'homenatge postrem a Bernat de Claravall, que tindria lloc a l'abadia d'Eberbach, de la qual fou refundador... I així va ser com, sense tenir-hi art ni part, fra Cadfael es va veure compel·lit a investigar si hi havia hagut res d'estrany en la mort de l'abadessa de Bassum, la malaguanyada Richardis von Stade, assistenta personal, ànima bessona i favorita durant una dècada de la mística i primera abadessa de Rupertsberg, Hildegard von Bermersheim, més tard coneguda com a Hildegard von Bingen. Però comencem pel començament: *quis, quid, ubi, cur, quomodo, quando...*

Corria l'any 1153, quan, a les cavallerisses de l'abadia d'Eberbach, hi arribà un correu amb un missatge urgent adreçat a un dels ocupants de l'ala de convidats, el monjo gal·lès fra Cadfael. La missiva exhibia un segell ineludible —el del rei Frederic de Hohenstaufen, *el Barba-roja*— i el seu contingut l'urgia a presentar-se al més aviat possible al palau d'Ingelheim, per raó d'un afer en què l'havien de menester.

Resulta que, de camí a la cita que tenia amb el sobirà d'Alemanya, l'excelsa profembra s'havia assabentat que, molt a prop del palau, a Eberbach, s'hi allotjava el cèlebre benet perquisidor de l'anomenada del qual tenia notícia per la resolució d'un cúmul de casos en aparença insolubles i, sense pensar-s'ho dues vegades, havia enviat un correu urgent al monarca barba-roig perquè li hi concertàs una entrevista. La Sibil·la del Rin volia que fra Cadfael reobris un cas que el seu cor es negava a tancar: el decés de Richardis von Stade, qui al 1151 l'havia abandonada en acceptar el càrrec d'abadessa del monestir de Bassum que li havia oferit son germà Hartwig, prebost llavors de la catedral de Bremen, i que va morir de sobte l'any següent, en havent pres la resolució de tornar amb sa estimada *mater et magistra* Hildegard.

Tot i que, amb 73 anys, ja no estava per a gaires bromes, fra Cadfael no va poder negar-se a tan excepcional requesta, ni tampoc el superior de l'abadia que l'acollia com a hoste, el qual l'endemà mateix ordenà que aparellaren un carruatge. I així, amb la vènia abacial i acompanyat de dos serfs, el monjo negre més famós de Shrewsbury va emprendre el llarg viatge: de primer, cap a Ingelheim, per assabentar-se dels detalls de la comanda de boca de la mateixa Profeta teutònica, i en acabant, cap a Bassum.

En arribar al monestir més important de Bremen, el solemni segell reial li va obrir totes les portes i, al cap de tres dies, tantost com va haver interrogat les monges que havien tingut qualque relació amb la finada, fra Cadfael ordenà exhumar el cos de Richardis, a despit de les protestes del cap de l'arxidiòcesi, avisat d'urgència per l'antiga priora i nova abadessa. Tanmateix, el benet gal·lès no hi va trobar res d'estrany, tret que, després de gairebé un any d'estar soterrades, les restes mortals de la jove es conservaven incorruptes i exsudaven un agradable perfum d'espígol i berbena.

Després de la necròpsia, doncs, fra Cadfael concloué que la causa del traspàs de la vintanyal abadessa s'havia d'atribuir, en principi, a mort natural. Nogensmenys, les seues perquisicions tingueren un desenllaç inesperat; car, mentre estudiava el cadàver de la jove, va descobrir, cosit en una de les vores de l'hàbit que la cobria, un pergamí doblegat: la carta d'un tal Sigmund, secretari de l'arquebisbe de Magúncia –assassinat en una emboscada, segons li feren saber–, adreçada al papa Eugeni III, en què acusava el seu superior de negligència en l'exercici de les seues funcions i de flagrant apropiació il·lícita dels fons de l'Església, i demanava al summe pontífex que verificàs els greuges al·legats. Fra Cadfael va enviar la missiva al camarlenc papal i, gràcies a les investigacions que dugueren a terme *in situ* els cardenals Bernat i Gregori, van eixir a la llum un sens fi de corrupteles amb tentacles mil, al darrere de les quals hi havia un mateix nom: Enric I, arquebisbe i príncep-electoral de Magúncia, i també arxicanceller del Sacre Imperi Romanogermànic, qui de mantinent fou deposit dels seus càrrecs pel nou papa i substituït per Arnold von Selenhofen.

Enric Fèlix d'Harburg es salvà pels pèls de la presó, en fugir a Saxònia, on va finir els seus dies, de pena, al setembre d'aquell mateix any. Quant a Arnold, morí assassinat per una turbamulta la nit de sant Joan de 1160... Però això ja és una altra història.

Text: Encarna Sant-Celoni i Verger

Fotografia: Bruno Watieaux

(Del recull col·lectiu *XVIII Homenatge a la paraula. Una de lladres i serenos*. CEIC Alfons el Vell, Gandia, 2014.)